

Kształcenie nauczycieli – powinnością uniwersytetu¹

Bogdan Sujak

emerytowany prof. zw. Uniwersytetu Wrocławskiego

Pstrążna, 2 czerwca 2017 r.

Szanowni Koledzy,

dziękuję serdecznie za zaproszenie na Uroczystą Sesję Naukową „Problemy Dydaktyki Fizyki” (Czeszów, 8-9 czerwca 2017 r.). Bardzo mnie ono poruszyło, wywołując wiele wspomnień związanych nie tylko z kształceniem nauczycieli fizyki w Uniwersytecie Wrocławskim, ale również ze zbliżającym się Jubileuszem 50-lecia Instytutu Fizyki Doświadczalnej.

Żałuję, że nie będę mógł uczestniczyć w tej podniosłej Uroczystości. Wiek, niestety, ma swoje prawa.

Jednak zaznaczę swą obecność epistolarnie. Proszę o odczytanie listu podczas Sesji.

***

Z monografii *Kształcenie nauczycieli fizyki w Uniwersytecie Wrocławskim w latach 1968-2017. Ujęcie instytucjonalne*, którą otrzymałem wraz z zaproszeniem na Sesję „dowiedziałem się”, że odegrałem znaczącą rolę w procesie tworzenia, a później również funkcjonowania Zakładu zajmującego się kształceniem nauczycieli fizyki.

Ja wiem, że tak było, ale niezmiernie miło, iż o tym Ktoś pamięta. Spojrzenie w historię dużo mówi o teraźniejszości, ale też buduje przyszłość.

Dziękuję Redaktorom za to wspomnienie.

***

Zawsze uważałem, że misją kulturotwórczą Uniwersytetu powinno być kształcenie nauczycieli, że nie powinna to być domena szkół zawodowych. Nauczyciel fizyki to przede wszystkim dobry fizyk, mający solidne wykształcenie uniwersyteckie.

Zawsze interesowałem się także metodyką nauczania fizyki oraz dydaktyką fizyki, jako przestrzenią badawczą, w której są prowadzone ważne dla edukacji badania naukowe.

Długie lata, pracując w Uniwersytecie Wrocławskim, byłem również związany z Wyższą Szkołą Pedagogiczną utworzoną w 1950 roku we Wrocławiu, która w roku 1954 została przeniesiona z Wrocławia do Opola. W latach 1963-1967

---

¹ List adresowany do uczestników Uroczystej Sesji Naukowej „Problemy Dydaktyki Fizyki” (Czeszów, 8-9 czerwca 2017 r.) przesłany na ręce Dyrektora Instytutu Fizyki Doświadczalnej Uniwersytetu Wrocławskiego dra hab. Leszek Markowski, prof. UWr oraz Dyrektora Naukowego Seminarium dra Leszka Ryka, doc. UWr.

pełniłem funkcję dziekana Wydziału Matematyczno-Fizycznego WSP w Opolu. Mimo iż była to szkoła zawodowa forsowałem koncepcję, aby fizycy opolscy równocześnie z pracą dydaktyczną, prowadzili badania i eksperymenty naukowe. W krótkim czasie wypromowałem 10 doktorów nauk fizycznych.

Jednym z nich był Ignacy Stępniewski. Z uznaniem i podziwem obserwowałem Jego poważne traktowanie prowadzonej dydaktyki. W licznych dysputach prowadzonych ze mną, szczególnie podczas realizowania Swojej pracy doktorskiej reprezentował jednoznaczny pogląd: „Ucz się pilnie u uczonych, nieuczonych dobrze i z ochotą nauczaj, pamiętając że dobrze ucząc innych sam się dużo uczysz.”

Pogląd ten nie był wtedy powszechnie reprezentowany w środowiskach akademickich. Panował w nich bowiem pogląd, że „tworzenie Nauki jest najważniejsze.”

Kiedy pod koniec lat 60. XX wieku zwyciężyła w polityce oświatowej koncepcja, że kształcenie nauczycieli, mimo zawodowego charakteru, powinno się odbywać także w Uniwersytetach, miałem już gotowe rozwiązanie.

Namówiłem dra Ignacego Stępniewskiego do przejścia na Uniwersytet Wrocławski do ówczesnej Katedry Fizyki Ciała Stałego (którą kierowałem) celem zorganizowania Zespołu Dydaktyki Fizyki w tejże Katedrze. Zespół wszedł później w strukturę organizacyjną Instytutu Fizyki Doświadczalnej jako niezależny Zakład Dydaktyki Fizyki pod kierownictwem docenta dra Ignacego Stępniewskiego. Pamiętam, że znaczącą rolę w dziele tworzenia Zakładu odegrał dr Stanisław Jakubowicz.

Ignacy Stępniewski już nie żyje; zmarł 30 kwietnia 2011 r. Jestem pewien, że Pamięć o Nim ożyje nieraz podczas tej Sesji.

***

Zawsze z zainteresowaniem obserwowałem zmagania środowiska dydaktyków fizyki (środowiska bez statusu naukowego) w dziele tworzenia dydaktyki fizyki jako dyscypliny naukowej. Jesienne Szkoły, seminaria środowiskowe, publikacje, programy badawcze.

Resortowy Program Badań Podstawowych III.30 „Unowocześnianie procesu dydaktycznego – model dydaktyk szczegółowych” realizowany w latach 1986-1990 nie doprowadził do ukonstytuowania się dydaktyk przedmiotowych jako subdyscyplin naukowych. Do dziś nie ma możliwości robienia habilitacji „dydaktycznych” w naszym Kraju. Sytuacja jest nie tylko mało komfortowa dla nauczycieli akademickich zatrudnionych w Zakładzie Nauczania Fizyki, ale bardzo szkodliwa dla dydaktyki fizyki jako przestrzeni, w której powinny być prowadzone badania naukowe istotne dla systemu oświaty.

***

W 1992 roku, będąc przekonanym o wyjątkowej, kulturotwórczej roli działalności dydaktyków fizyki musiałem ingerować, bowiem Zakład Dydaktyki Fizyki, z powodu „nienaukowości” miał być rozwiązany. Na mój wniosek Zakład został przekształcony w Zespół Dydaktyki Fizyki przy Zakładzie Kriofizyki Ciała Stałego.

***

1 stycznia 1995 r. Zespół ten został przekształcony w Zakład Nauczania Fizyki. Kierownikiem Zakładu została profesor Ewa Dębowska. Nastąpiła stabilizacja.

Z publikacji, o której wspominałem na wstępie dowiedziałem się, że Profesor Ewa Dębowska w roku 2017 r. przestaje kierować Zakładem.

Dziękuję Pani Profesor, że Zakład zachował kreatywność naukową. Jest Pani promotorem dwu rozpraw doktorskich z zakresu dydaktyki fizyki (Tomasza Greczyło i Sylwii Dudziak-Kamieniarz).

***

Wyrażam głęboką nadzieję, że misja Zakładu będzie efektywnie kontynuowana.

Pozdrawiam wszystkich obecnych i życzę owocnych obrad

Prof. dr hab. Bogdan Sujak

